

Grunnlagsdokument til diskusjonspunkt – liberalisering av cannabis

I januar 2014 åpnet de første lovlige cannabisutsalgene i Colorado. Siden den gang har flere delstater legalisert, og det har vokst fram en kommersiell og pengesterk cannabisindustri som stadig søker nye markeder. De siste årene ser vi at amerikanske og canadiske cannabiselskaper prøver å komme inn på det europeiske markedet og legalisering er på dagsordenen i flere EU-land.

Parlamentet i Malta har vedtatt å legalisere bruk av cannabis, og 18. desember signerte presidenten den nye loven. Voksne kan nå dyrke inntil 4 planter hjemme, eller de kan være medlemmer av cannabisclubber som dyrker på vegne av medlemmene. Det er ikke lov å selge cannabis til andre.

Det er fortsatt ikke klart hvordan det tyske legaliseringsforslaget vil se ut, men signalene fra trafikklis koalitionen tyder på at det blir "full legalisering" av både bruk, produksjon og salg: Regjeringen legger opp til "kontrollert salg av cannabis til voksne (over 18 år) for nytelsesformål i lisensierte butikker". Det er snakk om salg på apotek, men det kan også tenkes andre modeller, f.eks. egne utsalg. I motsetning til Malta ser det ut som om Tyskland vil forby dyrking av cannabis til eget bruk. Formålet med legaliseringen er ifølge talsmenn for regjeringen å sikre kvaliteten på produktene, forhindre salg av forurensede produkter og beskytte ungdom. Som en ekstra bonus nevner de at "politiet blir avlastet" slik at "de kan konsentrere seg om å bekjempe det svarte markedet og handelen med harde stoffer". Loven skal evalueres etter fire år, slik at man kan se på samfunnsvirkningene av legaliseringen. Det er vanskelig å se for seg at en slik evaluering kan reversere legaliseringen fordi man innen den tid vil ha sterke interesser i cannabisindustrien. Tyskland er ikke noe foregangsland på folkehelsefeltet, og forholdet mellom føderalregjeringen og forbundslandene kan gjøre den enda vanskeligere å stramme inn.

Regjeringen har varslet at de vil skjerpe markedsføringsreglene for alkohol, tobakk og cannabis. Hittil har Tyskland hatt relativt liberale regler på dette området, og en innstramning kan være positivt på alkohol- og tobakksfeltet. I tillegg vil de vurdere stoff-testing (av alle stoffer), slik at brukere kan sjekke stoffene for renhet og kvalitet. Antakelig vil regjeringen også heve grenseverdien for tillatt THC-innhold i blodet ved bilkjøring, siden dagens grense vil gjøre det vanskelig for cannabisbrukerne å kjøre bil. Tidsrammen for legaliseringen er uklar. Talsmenn for regjeringen sier selv at det ikke får høyeste prioritet midt i pandemien, men at alle regjeringspartiene er opptatt av legalisering. En typisk lovprosess tar rundt et halvt år, så man kan teoretisk sett vedta legalisering allerede i år. Siden den varslede politikken vil ha konsekvenser for andre EU-land, må vi forvente at lovprosessen trekker litt ut, men realiteten er at Tyskland er det mektigste landet i EU, og i motsetning til tidligere er det nå en gruppe av EU-land som er i bevegelse – Tyskland, Malta, Luxembourg, Nederland, kanskje også Italia.

Våre svenske kolleger prøver å få en svensk EU-parlamentariker til å stille spørsmål til kommisjonen om hvordan de forholder seg til legaliseringen i Tyskland. Kommisjonen kommer antakelig til å være diplomatisk i sin respons. Det er kanskje mulig å løfte dette opp på politisk nivå fra norsk og svensk side, men effekten vil avhenge av hvordan de viktigste EU-landene reagerer. Uavhengig av det endelige resultatet ser vi allerede nå at Tysklands planer siver inn i den norske debatten. De politiske miljøene vil i større grad måtte ta stilling til legaliseringsspørsmålet nå som flere europeiske land justerer sin politikk.

Hittil har Rusreformen vært hovedfokuset i rusdebatten. Nå som reformen ser ut til å være skrinlagt, kan vi forvente at en del av de mest aktive aktørene vil dreie oppmerksomheten mot cannabislegalisering. For mange er det endelige målet at cannabis (og kanskje enkelte andre stoffer) skal bli solgt lovlig, kombinert med full avkriminalisering av øvrige stoffer. Actis må derfor være forberedt på en ny legaliseringsdebatt. Denne gangen må vi dessuten forvente at enkelte politiske partier gir forslaget legitimitet. Vi kan også anta at det vil komme forslag både om legalt salg og lovlig bruk og dyrking til eget bruk. Venstre har allerede sagt de ønsker salg av cannabis på vinmonopolet, og MDG fører også en liberal narkotikapolitikk.

Actis-paraplyen står samlet i legaliseringsspørsmålet, men basert på tidligere erfaringer kan det være krevende å stå i denne debatten, og det er viktig at vi har et solid kunnskapsgrunnlag.

Diskusjonspunkt:

- Hva vi kan gjøre for å imøtegå de liberaliserende strømningene og kravene om legalisering?